

Velja po pošti:
 Za celo leto naprej . . . K 26.—
 za en mesec 2-20
 za Nemčijo celoletno . . . 29.—
 za ostalo inozemstvo . . . 35.—
V Ljubljani na dom:
 Za celo leto naprej . . . K 24.—
 za en mesec 2.—
 V upravi prejeman mesečno . . 1-80
Sobotna izdaja:
 za celo leto K 7.—
 za Nemčijo celoletno . . . 9.—
 za ostalo inozemstvo . . . 12.—

SLOVENEK

Inserati:
 Enostopna pettirvsta (72 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)
 za enkrat po 20 v
 za dva- in večkrat . . . 15.,
 pri večjih naročilih primeren popust po dogovoru.
Poslano:
 Enostopna pettirvsta po 40 vln.
 Izhaja vsak dan, izveniš nedelje in praznike, ob 5. uri pop.
 Redna letna priloga vozni red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
 Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ograke 26.511, bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Brezuspešni laški napadi pri Podgori in Sv. Mihaelu. - Četrto avstrijsko vojno posojilo. - Boji v Afriki. - Baron Winkler umrl.

Vojska z Italijo.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 16. marca. (K. u.) Uradno: Italijani so napadali včeraj na bojni črti ob Soči slabše.

Topniški ogenj je preprečil dva poizkusa močnih sil napredovati proti postojanki Podgora.

Krvavo se je odbil sovražni napad na severnem pobočju gore sv. Mihaela.

Topniški boji so se marsikje nadaljevali ponoči.

Na Koroškem se je tudi nadaljeval topniški boj ponoči v odseku Bela.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

Italijansko uradno poročilo.

Rim, 13. marca. (K. u.) Naši smučarji so podvzeli v Alpah drzne poizvedbe. Ljudi napadi z ognjem so bili pri izlivu obeh potokov Leno (Val Lagarina), na Tofani (zgornja dolina Boite) in v dolinah Popena in Rimbianco. Na bojni črti ob Soči sta ovirala dež in megla večji del dneva topništvo; popoldne se je pa pričelo ljuto streljati s topovi, posebno v odseku pri Plaveh. Po običajni pripravi so planili kljub težkočam ozemlja, ki je bilo radi neurja nepristopno, pehotni oddelki v več odsekih proti sovražnim postojankam; podpirale so jih strojnice in drzni oddelki, ki so metali bombe in so razširili svoje uničevalno delo v sovražnih obrambnih napravah v smeri proti cerkvi sv. Martina. Opazovali smo velike eksplozije, ki so jih povzročile naše bombe. Včeraj je deloval tudi sovražnik živahno na celem bojišču.

Boji v zraku.

Torek, dne 14. marca: Danes se je po preteku skoraj enega meseca zopet vršil boj v zraku. Nad Vipavsko dolino je priplul laški aeroplan. Naši čuječi obrambni topovi so ga obstreljevali in naši letalci so se spustili z njim v zračni boj. Pokale so strojne puške. Sovražnik je bil prisiljen, da se je umaknil.

Ljuta kanonada pri Gorici.

Torek, dne 14. marca: Italijani so pričeli napadati z vso besnostjo. Boj se je razvil na celi črti od Plavi do morja in je dosegl nocojšnjo noč svoj višek. Strašni ar-

tiljerijski koncert ni prenehal niti za minuto. Naša artiljerija ne štedi s strelivom in posebno težki topovi so razvili vso svojo delavnost. Italijani napadajo konstantno, a so odbiti z velikimi izgubami. Vendar se sodi v vojaških krogih, da se ne gre tu za dalekosežno na novi širši podlagi zasnovano novo laško ofenzivo ob Soči, ampak so vsi ti napadi več ali manj demonstracijskega značaja in so organizirani v prvi vrsti, da pritegnejo kolikor mogoče močnejše avstrijske sile z drugih vojnih prizorišč na soško fronto. Poskušati v teh razmerah, po tolikih neuspehih prodreti naše postojanke, bi pomenilo naravnost blaznost.

Artiljerijski ogenj divja naprej. Po dolgih dneh nas je zopet obiskalo solnce.

Laški napadi na Krasu in na Podgori.

Vojni poročevalci so poročali 15. t. m. iz vojnega tiskovnega stana: Ujetniki in begunci so že nekaj časa sem poročali, da pripravljajo Italijani novo ofenzivo ob Soči. Čakali so le, da se vreme izboljša. Gosta megla pokriva doline, topništvo zato od časa do časa počiva. Ker se je nenadoma izpremenilo vreme, so morebiti pričeli Italijani prej ofenzivo, kakor so nameravali sami. Novi boji so se pričeli predvčerajšnjim ravnotako, kakor prejšnji veliki boji: topovi so gromeli kakor bi tipali od izliva Soče sem. Priprava s topovi Italijanom ni veliko pomagala. Njih pehota se je prepirala o tem že prve dni, ko je napadla. Po svoji stari navadi so zopet žrtvovali bataljone kar povrsti; pet do sedem navalov je sledilo, naskakovale so vedno nove čete. Naša pehota v jarkih je morala krepko odbijati in je zopet dokazala svojo obrambno moč. Italijanska pehota je poizkušala povsod prodreti v naše postojanke na Dobrdobski visoki planoti in pri goriškem mostišču. Vse žrtve so pa ostale zaman. Prva dva dni so imeli Lahi že velikanske izgube na ljudeh posebno pred našimi postojankami ob robu visoke planote, ki so jo sinoči in ponoči zelo ljuto napadali, a smo jo, kakor vedno, trdno držali. Na Podgori, kjer se raztezajo laške črte najbližje Gorici, so izkpravali sovražni naval i zdaj. Posamezne oddelke, ki so vdrl i do naših jarkov, smo vrgli z bojem na nož in s puškinih bati. Ob Soči se je zopet izkazalo junaštvo naših čet.

Italijanski ministrski svet.

Lugano, 16. t. m. je zboroval v Rimu ministrski svet, da se peča s parlamentar-

nim položajem in da določi govora Salandra in Cavasola.

Laška ministrska kriza.

Lugano. »Agenzia Nazionale« poroča: Bisolatti se je posvetoval s Salandrom, Sonninom, Barzilajjem in z Zuppelijem. Na Bisolattija vse gleda, ker upajo, da konča krizo; a on noče odgovarjati na vprašanja. V petek pričakujejo govora Salandra in upajo, da poda politične izjave in zahteva zaupnico. »Avanti« sodi glede na izid glasovanja po volitvi predsednika, da so intervencionisti oslabilni in da se prično osredotočevati Giolittijevi pristaši.

Italijanski častniki pred sodiščem.

Kolin. »Kölnische Ztg.« poroča, da je bilo obsojenih pred vojnim sodiščem več italijanskih častnikov zaradi goljufije na škodo države. En častnik je obsojen na sedem, drugi pa na tri leta ječe.

Najvišja cena sladkorju v Italiji.

Lugano. Laška vlada je določila najvišjo ceno sladkorju s 148 lirami za 100 kg.

Rimska banka izgubila 75 milijonov lir.

Lugano. »Banca di Romana« je znižala svojo osnovno glavnico od 150 milijonov lir na 75 milijonov lir. 75 milijonov lir je izgubila.

Hudi topniški boji na Francoskem.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 16. marca. (K. u.) Uradno: Topniški boji na Flanderskem posebno blizu obrežja so znatno pridobili na ljutosti.

Pomnožili so se tudi pri Roya in pri Ville aux Bois severnovzhodno od Reimsa.

V Champagni so Francozi po močni a neuspešni topniški pripravi popolnoma brezuspešno napadali naše postojanke južno od Saint Souplet in zahodno od ceste Somme-Py-Souain, mi smo izgubili malo, Francozi pa veliko ljudi. Ujeli smo tudi 2 častnika in 150 mož in zaplenili 2 strojniči.

Začuli smo na levem bregu Moze nadaljne poizkuse sovražnika, ki nam je nameraval iztrgati višino Mor-

thomme in gozdno postojanko severnovzhodno od tam.

Med Mozo in Mozelfo se položaj ni izpremenil.

Naše patrolje so vdrl e po učinkujočem obsireljevanju sovražnih jarkov južno od Nieder Aspacha v nje, porušile so sovražne obrambne naprave in so se vrnile z nekaterimi ujetniki in s plenom.

Sestreljlo se je neko francoska letalo južnovzhodno od Baine (Champagne). Letalci so zgoreli. Sovražni letalci so ponovili danos ponoči napad na nemške lazarete v Labrisu (vzhodno od Confransa). Prvi napadi so se izvedli ponoči na 13. marca. Vojaška škoda se ni povzročila. Med prebivalstvom je ranjena nevarno ena ženska, ena ženska in dva otroka sta lahko ranjena. Vrhovno vojno vodstvo.

Francosko uradno poročilo.

Pariz, 14. marca ob 3. uri popold. (K. u.) Ponoči je bil top. ogenj zahodno od Moze precej ljut. Na desnem bregu je zadržal zapiralni ogenj precej močan sovražni poizvedovalni oddelek v gozdu Haudremont. Pri Damloupu in pri Vauxu trajno ljuto obstreljevanje. Na Woevre živahno delovanje obeh topništev posebno v odseku Eix. V ostalem nobenih važnih dogodkov. V gozdu Le Prete smo sprejeli z ognjem pušk in razkropili nek nemški oddelek, ki je poizkušal presenetljivo napasti naše jarke pri Croix des Carmes. Popustil je nekaj mrličev na bojišču. Noč je potekla na našem bojišču mirno.

Pariz (K. u.) ob 11. uri zvečer. Zahodno od Moze se je podvojilo ljuto obstreljevanje z velikokaliberskimi granatami na naše postojanke pri Bethincourt-Cumieres. V tem odseku so razvili Nemci zelo močan napad, ki smo ga pa odbili z resnimi izgubami na celi bojni črti. Sovražnik se je ustavil le na dveh točkah naših jarkov med Bethincourt-Morthomme. Vzhodno od Moze in na Woevre je delovalo topništvo zelo živahno. Pehota ni ničesar podvzela. Severno od Hermeville so obstreljevale naše baterije važen sovražni tabor v gozdu Heudicourt in povzročile velik požar na kolodvoru in v ostalih taborih pri Lamarche na Woevre. Šest letal prve obstreljevalne skupine in pet

LISTEK.

Viržinka.

—pt—
(Konec.)

Skoro ljubeznivo jo je pogledal in vzel v roke. Potem se je pripravil, da jo prižge. To prižiganje je bilo nekaj posebnega. Pred vsem je izpulil slamco, a prej je še večkrat pobezal z njo gor in dol. Cigaro je na to zopet položil na mizo tako, da je z debelim koncem molela preko roba. Uzigavši užigalico je potegnil po plamenu slamco dvakrat skozi podolž, potem jo užgal s plamenom. Ta plamen je potegnil pod cigarin konec.

Le-ta se je jel kaditi. Malo je razpočil, zardel ob robu, se upelil najprej črno, potem žareče, naposled belo in rdel malo dalje od konca. Prikazale so se rdeče pike in tobak se je vzbočil pod njimi. Počasi je gorela slamca, a prijatelj je vedno tiščal plamen pod zažigani konec. Kadil se je že dva centimetra daleč, žarel, dišal, se užgal s plamenom, ugasnil opet, da je ostal črn tobakov ogel, dokler ni izginil in ostavil

na cigari belega pepela, od katerega je ustajal kvišku bel dimov trak prijete vrnjave. Pri slannem ustniku na drugem, na mizi slonečem koncu, se je takisto pojavil višnjev dimček, ki je kot debela nit stremil takisto naravnost kvišku.

»Sedaj bo!« je dejal prijatelj in odložil skoro dogorelo slamco; potem je pobral cigaro, si ogledal še enkrat prižgani konec in je naposled utaknil v usta. Gorela je imenitno, še večkrat je prikimal v priznanje.

»Z viržinko je dela, moraš vedeti,« je povzel potem in jo tiščal v kotu utnicam, da mu je visela skoro nizdolu. Sinje oblačke je spuščal v zrak. »Če je ne obdelaš zgage italijanske z mogočnim ognjem, pa se ne uda. A ko jo imaš v oblasti, potem gre, če je kaj vredna. Če ni nič, pa ti precej poide ogenj in potem se lahko trudiš iznova z njo, dokler se ne naveličaš in je ne treščiš ob tla, naj jo vzame vrag, ali kdor hoče.«

»Nekateri pa pravijo, da je tem boljša, čim večkrat je prižgana.«

»Kdor pravi tako, je bedak in najbrže še ni imel viržinke v ustih. Viržinka je kot posel pri hiši; ako ni nič vreden, roma od gospodarja do gospodarja, naposled ga ne mara nihče več in ostati mora na cesti, ako

je dober, ga obdrži takoj prvi gospodar, dokler ga je kaj skupaj. Tako-le vinski bratci in sejmarij ter kmečki fantje, kadar se hočejo postaviti z viržinko, jo pač prižigajo nešteto krat, ker jim noče goreti. A če pogledaš kisle obraze, se lahko uveriš, da posebnega užitka jim ta postavnost ne dela. Kaj jim napravi zvečer, ko ležejo, o tem molče popisi, ker take stvari se opravijo najboljše brez prič. Jaz se spomnim takega junaka, ki se je bahal, da ni tako hudega tobaka, da ga ne bi prenesel. Tedaj mu je nasvetoval drvar 10krat prižgano viržinko, ki je bila polita z vinom in pivom ter posušena, potem pa zrezana v pipo. Če prenese to, potem je junak. Poskusil je, a izkadiril ni. Zleknil se je po klopi in . . . Mislili smo, da bo po njem . . . Pozneje je pravil, da kuga, kolera in koze vkupaj gotovo ne delajo take težave, kot ona vražja hrana. Viržinke pa ni pogledal več.«

»Verjamem, da ne; jaz se še sveže bo-

jim.«
 »Sveža in svetla ter lepo narejena, je imenitna. Najboljše so sakanske, ki se izdelujejo v Sacco na Tirolskem in ljubljanske. Ko so v Budjevicah začeli izdelovati te cigare, so poslali celo iz Ljubljane delavke gor, da so učile Čehinje izdelovanja. Vendar naj jih delajo, kjer hočejo, viržinke

so, ime imajo, podoba tudi, prave viržinke pa le niso. Za cesarja so se delale vedno v Ljubljani, zato je viržinka-plemkinja rojena v Ljubljani, ter je pristna »ljublanske srajca.«

»Ali so jih tu delali najprej?«
 »To pa ne. Viržinke so poznali v Milanu, seveda tedaj našemu Milanu, že leta 1845. Tja so prišle pravzaprav iz Švice. A pri nas jih je uvedel podkralj avstrijske Italije, nadvojvoda Rajner. V onih letih je živel na Stolnem trgu v Milanu velik trgovec s tobakom Zaminetti. Ta je imel lepo hčen po imenu Viržinja in dočim se je bavil oče s kupčijo na debelo, je bila mladenka po večini v prodajalni za cigare. Dasi častnikov laški zagrizenci niso mogli trpeti, v tobakarni so jih kot dobre odjemalci radi videli. Podkralj sam je prihajal vsak dan tja, da si je nakupil cigar. Nadvojvoda je bil priljuden mož, zato še dosti čislal po mestu, lepa Viržinja pa si je štela v čast, da mu je postregla. Nekoč je prinesel njen oče iz Švice 600.000 cigar čudne oblike. A le malo jih je prodal, nihče ni maral zanje. V blagu je bilo mnogo denarja, a ker ni slo, je žugala trgovcu občutna izguba. Viržinja je jokala in jokajočo je našel podkralj. Rad bi bil vedel, kaj se je zgodilo in dekletu mu je potožilo nadlogo. Nadvojvoda si je dal

drugih letal je metalo 42 cm bombe na kolodvor Brioules. Pri Verdunu je bilo danes zelo veliko bojov v zraku. Naši so sestrelili tri nemška letala nad nemškimi črtami. Vzhodno od Lure so napadli štiri sovražni letalci neko naše letalo, ki je sprejelo boj in zbrlo eno sovražno letalo, ki je padlo pri Cernay. Vrnila so se naša letala nepoškodovana.

Angleško uradno poročilo.

London, 14. marca. Uradno: Sovražnik je južno od prekopa La Bassee in pri Neufchatelu razstrelil po eno mino. Z uspehom smo obstreljevali sovražne strelske jarke severno od Yperna. Naši metalci ročnih granat in moštvo strojnih pušk je včeraj ponoči preganilo sovražni delavski oddelek. Zahodno od Lensa živahno delovanje sovražne artiljerije.

Potreba odmora v bojih pri Verdunu.

Napad na severno plat Verduna je moral nemško najvišje armadno vodstvo za sedaj ustaviti. Zakaj dosegli so pred ozemlje ene najmočnejših trdnjav, katero brani najmanj ena popolna armada, ki lahko dobi vsak hip še ojačen. Prva naloga je bila, zagotoviti si pridobljeno ozemlje, ubraniti se številnim sovražnim napadom in preskrbeti oddiha po hudih bojih utrujenim četam. V tem pa se je moralo najvišje vodstvo odločiti, ali naj se zadovolji s pridobljenim uspehom, ali naj ga porabi še nadalje. Da bi se v pričakovanju ustavili pred trdnjavo, katere posest je mikavna in katere posest bi izboljšala vojni položaj v strateškem in taktičnem pogledu prav izdatno, to ne bi bilo kaj vabljivo. A iz navedenih vzrokov je takisto pričakovati, da bo tudi sovražnik napel vse sile, da obdrži trdnjavo.

Očividno je torej, da napad na Verdun ne more imeti uspeha ob preprostih pomočkih in ne tako naglo, kakor se je to godilo v dosedanjih napadih na trdnjave v tej vojni. Pač pa se je treba v ta napad pripraviti prav skrbno in napredovati le korakoma. Po drugi strani pa smo lahko gotovi, da se izkušeno najvišje armadno vodstvo ni dalo presenetiti s sedanjim položajem, temveč se ga je celo nadejalo ter se za dostno pripravilo nanj. Odmor v bojih, ki se je pojavil, je bil naravnost neizogiben pa še največ zato, da se pritegne v bližino potrebni napadovni težki material.

Francozi prosijo pomoči.

Genf. Senator Humbert priznava prvič javno v »Le Journalu« odkrito velikanske izgube Francije, ki so večje kakor kateregakoli zaveznika, tudi Rusija ni več žrtvovala. Anglija in Italija morata poslati pomoč, ker francoski vojaki so predragoceni. Četverospoznam naj hiti, da se Francija popolnoma ne izčrpa.

Osvoboditev »Mrtvega moža«.

Genf. Glavni dogodek 14. t. m. je, ker so Francozi priznali, da se jim slabo godi v odseku Morthomme. »Agence Havas« pristavlja: Nemci delajo na to, da omajejo naše baterije pri Morthomme in pri Bourrusu, ker nameravajo izvesti osredotočen napad iz Cote Poivre.

Za Vaux.

Genf. Francoska vojaška kritika sodi, da nastopa sovražnik v boju s svežimi četami. Glede na izgubo visoke planote Vaux pričakuje francosko časopisje nov odpor v gozdih in v soteskah; a sovražnik, ki gospodari zdaj na postojanki Vaux,

pokazati cigare. Skrbno si je ogledal eno, potegnil iz nje slamco in jo prižgal. Prijetno je vonjala, lepo gorela, zakaj ne bi ugajala. »Ta podganji rep je prav izborni!« je dejal nadvojvoda in potem se je izkazalo, da nihče prejšnjih kadilcev ni odstranil slamce. Le-ta je gorela s tobakom vred, zato seveda ni ugajala. Od takrat nadvojvoda menda ni pupoval več drugih cigar. Često jih je poklanjal tudi častnikom in kmalu ni bilo videti nobenega brez »podganjega repa« v ustih. Ko je prišel na poset v Milan z Radeckim nadvojvoda Franc Jožef, naš sedanji cesar, poklonil jih je tudi njemu in bila mu je ta cigara izredno všeč. Ko je vprašal bratrance, kako jih imenujejo, je bil ta celo v zadregi. Naposled se je spomnil lepe Viržinije in dejal je: viržinke. In ime jim je ostalo. Cesar in generali so kmalu pokupili vse in odtlej jih je Laminetti komaj nanesel sproti dosti iz Švice v Milan.

»A zakaj naj bi bila vojna cigara?«
»V vojni leta 1859 smo izgubili Milan, a viržinke smo vzeli seboj za spomin. Le-ta nas je vedno spominjala na izdajalskega Laha, od leta 1859, ko je prišla k nam, pa do letos, ko ga imamo zopet v pesteh. A letos bi nam morala biti na srcu prav posebno in nas opomniti, da nam mora Italijan vrniti slovenske kraje Severne Italije. In jaz, ako bi bil imovit, vsi vojski bi hotel poslati viržink in naši Janezi bi si morali zagoditi jih v usta, potisniti kape na uho, zavriskat, da bi odmevalo preko gora in mej:

Hurra! — Taljan, Milan nazai!

lahko napade Francoze za hrbtom pri Douaumontu.

Resen položaj pri Verdunu.

Rotterdam. Francoska vojaška kritika sodi o položaju pri Verdunu, da je resen. Trdnjava je vsled zadnjih dogodkov veliko trpela.

Francoška druga obrambna črta ogrožena.

Genf. Francosko vojno ministrstvo je poročalo 14. t. m. opoldne, da izvajajo Nemci podjetje proti drugi francoski obrambni črti in da je odpor v gozdu Bourrus zelo težaven.

Francoška armada za Francijo.

Curih. V vojnem svetu sporazuma je izjavila Francija, da rabi glede na položaj pri Verdunu sve svoje čete na Francoskem.

Ce pade Verdun...

Berlin. »Vossische Ztg.« izvaja: Strategem, ki se pečajo z umikalnimi načrti in ki zmanjšujejo važnost Verduna, očita Beranger v »Action«, da ne znajo čitati zemljevida in da ne poznajo zgodovine. Verdun krije ceste Chaumont—Dijon—Lyon in Vitry—Pariz. Če pade, so v nevarnosti francoske postojanke v Loreni in v Alzaciji. Zgodovina uči, da je odvisna usoda Francije z usodo Verduna že stoletja. Nemčija ne žrtvuje svojih najboljših čet z gospodarskih in političnih vidikov, ne zato, da presenetli nevtalce ali da pripravljajo ugodna tla svojemu vojnemu posojilu in Francija ne brani tam le nekaj kilometrov. Če pade Verdun, je odprta pot Nemcem v Burgund in v Lyon, v Saint Etienne in v Le Creusot, kjer se nahaja arsenal Francije.

Verdun—Solun.

Rotterdam. »Times« izvaja: Nemci nadaljujejo še zato ofenzivo pri Verdunu, da vežejo čete sporazuma in vplivajo z zahoda na položaj pri Solunu.

Izredni vojni svet v Parizu.

Berlin. Predsednik Poincaré je sklical poseben vojni svet v Parizu. Vojnemu svetu so pritegnili poleg ministrov in armadnih poveljnikov vse generale in admirale z vojnimi izkušnjami, načelnika generalnega štaba in veliko visokih civilnih uradnikov. Poslanec niso vabili.

Usoda Francije.

Genf. »Journal de Geneve« poroča: Nemci se ne omejujejo le na Woewre, na Verdun in na Argone, marveč poročajo se tudi vsak dan o važnih bojih na francoski bojni črti in zgornji Alzaciji, v Champagni, v Artois in v Belgiji. Nemčija hoče z zavzetjem Verduna moralno premagati Francijo. Septembra že se je govorilo, da mora Briand za slučaj poraza pri Solunu odstopiti.

Amsterdam. »B. Z. a. M.« poroča: Francoski minister Malvy je izjavil, da računa z gotovostjo na odstop francoske vlade, če pade Verdun.

Nov francoski vojni minister.

Pariz, 17. marca. (Kor. ur.) Namesto generala Gallienija, ki je odstopil iz zdravstvenih ozirov, je imenovan za vojnega ministra divizijski general Roques.

Francoški poslanec padel pri Verdunu.

Pariz. Zbornični predsednik Deschanel je obvestil zbornico, da je padel pri Verdunu poslanec departementa Seine-et-Oise André Thome.

Kaj delajo Angleži na bojišču.

Rotterdam. Reuterjev poročevalec v angleškem glavnem stanu izvaja: Angleška armada igra na Francoskem natančno tisto vlogo, ki jo je predpisal vrhovni poveljnik zaveznikom. Drži lastno bojno črto, vzemirja sovražnika, uri in ojačuje svoje rezerve. Prisiljena je zdaj, da miruje ob prehodu iz zimske vojske. V tem stanju se nahajajo zdaj vse armade četverospozaruma, zato bi radi Nemci ravno zdaj prodrli. Pripravljajo se, da v danem trenutku udarijo z vso močjo. Vsled nemškega napada se to prej zgodi, kakor se je pričakovalo.

Kandidat oženjenih.

Rotterdam, 16. marca. (Kor. ur.) »Rotterdamsche Courant« poroča iz Londona: Gibson Bowles bo pri nadomestnih volitvah v Leicesteru nastopil kot kandidat oženjenih mož.

Churchill odpotoval zopet na bojišče.

London, 16. marca. (Kor. ur.) Polkovnik Churchill je odpotoval zopet z Angleškega in se je podal na bojišče.

Vojska z Rusi.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 16. marca. (K. u.) Uradno: Pomnoženo delovanje topništva na obeh straneh pri Pflanzler-Baltinovi armadi in pri vojni skupini Böhmer-Ermoll.

Naše varnostne čete so odbile ruske napade severovzhodno od Kozlova ob Stripi.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 16. marca. (K. u.) Uradno: Boji patrolj na raznih mestih bojne črte.

Nobenih posebnih dogodkov.

Vrhovno vojno vodstvo.

RUSKO URADNO POROČILO.

Petrograd, 13. marca. Uradno: Pri Rigi običajen ogenj iz pušk in delovne poizvedovalcev. Nek nemški oklopni avtomobil, ki je poskušal naše jarke obstreljevati s svojo strojno puško, je artiljerija pregnala. Med artiljerijskim ognjem pri Uexküllu smo opazili štiri eksplozije v sovražnih baterijah in v skupinah Nemcev, ki so se skušali približati vasi Borkovic. Pri Jakobovu so Nemci obstreljevali kolodvor New-Selburg. V okolici Tannenfelda in pri Dwinsku živahen artiljerijski ogenj, ogenj iz pušk in metanje bomb. Jugovzhodno od Kolkov in v Galiciji ob srednji Stripi več srečnih spopadov s sovražnimi patroljami, neko sovražno stražo 30 mož smo celo ujeli.

Petrograd, 14. marca. Uradno: Na fronti pri Rigi živahen ogenj južno od jezera Babit. V nekem pododseku te fronte je nek oddelek leških čet porušil umetne ovire sovražnika, vdrl v jarke in z bajoneti pobil iznenadeno posadko. Vrnil se je polnočevitilno. Jugovzhodno od vasi Podkamien (11 km severozahodno od Novo-Aleksinjca) in ob srednji Stripi so naše patrolje uspešno operirale proti sovražnim stražam in zopet ugrabile ujetnike.

TUDI NA RUSKEM BOJIŠČU POSTAJA ŽIVAHNEJŠE.

Amsterdam. »Telegraaf« javlja: Poročevalec »Timesa« poroča, da pričakujejo živahnejšega sovražnega nastopa na ruskem bojišču. Vojaški krogi sicer trde, da so vsa premikanja na skrajnem nemškem levem krilu le vojne zvijače, češ da gre za veliko ofenzivo, a drugi pa zopet trde, da mora v kratkem nastopiti Hindenburg v severnem sektorju z ofenzivo, da ojači sedanjo negotovo črto in da pomiri nemški narod.

RUSIJA PRIPRAVLJENA NA OFENZIVO.

Krakov. »Nowa Reforma« poroča: Londonska »Pall Mall Gazette« javlja: Rusija je končala svoje priprave in prične istočasno na vseh bojiščih ofenzivo. Napad se pričakuje vsak trenutek.

NAPADI NA SAZONOVA.

Rotterdam. Veliko pozornost vzbuja članek petrograjskega lista »Denj«, ki ljuto napada zunanega ministra Sazonova in mu očita, da vodi s svojo politiko Rusijo v propad. Sazonov bi bil moral, izvaja list, sprejeti v svoj ekspozice odstavek, ki naj bi zmanjšal vrzel med Rusijo in Nemčijo, ker se mora le enkrat pričeti misliti na sporazum z Nemčijo, ki je premožna činiteljica. Minister naj bi izjavil, da ne namerava sporazum uničiti ne nemškega naroda, ne nemške države in ne nemškega vladnega načina, ker bi taka izjava vplivala spravljivo na Nemčijo. — »Novoe Vremja« radi tega članka napada »Denj« in ga dolži Nemcem prijazne agitacije.

NAŠI UJETNIKI V RUSIJI.

Dunajska »Zeit« poroča, da se je vrnil avstrijski zastopnik na stockholmski konferenci »Rdečega križa«, bar. Slatin. Razpravljalo se je o izmenjavi vojnih invalidov, o milijih darovih in o stalnem nadzorovanju ujetniških taborišč. Mešana komisija, v kateri bodo po trije nevtalci, trije Avstrijci in trije Rusi bo trajno nadzirala avstrijska taborišča. Prva taka komisija pojde v Rusijo v začetku aprila.

Na Balkanu.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 16. marca. (K. u.) Uradno: Nobenih posebnih dogodkov. Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 16. marca. (K. u.) Uradno: Nič novega. Vrhovno vojno vodstvo.

Papežev dar za Srbe in Črnogorce.

Dunaj, 17. marca. »Reichspost« poroča iz merodajne strani, da je sv. oče po dunajski nuncijaturi daroval 10 tisoč kron za prebivalstvo Srbije in Črnogore. Ta dar izvira iz želje sv. očeta, da v kljub lastni stiski in pičlim sredstvom vsem v vojni trpečim narodom pride na pomoč kot skupni oče kristjanov. Seveda dobijo papežev dar večinoma pravoslavni, ker sv. oče pri svojih delih ljubezni ne pozna razlike po narodih in veri.

Ostanki srbske vojske.

Lugano. Rimski listi so trdili že 14. t. m. zjutraj, da je popolnoma preosnovana srbska armada na Krfu, a 15. t. m. je objavila »Stampa« s Krfa

pismo, ki objavlja gorostasne podrobnosti. Med 30.000 mladimi rekruti, ki so se podali iz Srbije na jadransko obalo, jih je umrlo med potjo 25.000; 6000 jih je umrlo na lakoti, 9000 so jih kot žive mrliče prepeljali na Krk, kjer so jih morali zdraviti, ker so se preživljali v Albaniji deloma s travo in z lubjem. Na Krfu je bilo za zdravniško pomoč slabo poskrbljeno. Na stotine ljudi je prišel en zdravnik. Mladi ljudje so umirali in lazaretna ladja »Francišek Asiški« je vozila mrtve mlade vojake na morje, kjer so jih izročali valovom.

Grški vpoklici.

Zeneva, 15. marca. Grška vlada je vpoklicala tri nove letnike in letnik 1899, kar ga ni služilo. Iz Rusije kliče svoje rezerviste.

Naše zadnje kupčije v Rumuniji.

Dunaj, 16. marca. »Neue Freie Presse« poroča, da piše bucareški »Agrarur«, da se pogodba o 100.000 vagonih lahko smatra za sklenjeno. Kurz so določili 117 lejev za 100 mark. Ostali pogoji so isti kakor pri zadnjih kupcijah. Izvozi se 100.000 vagonov koroze in pšenice, ječmena in ovs, kar ga je še za izvoz na razpolago.

Dunajska »Zeit« poroča iz pristojnega mesta, da ta pogodba obsega več kakor prvotno napovedanih 100.000 vagonov. Po drugi pogodbi dobimo okoli: a) 30.000 vagonov pšenice in rži iz lanske in prejšnjih letin; b) 100.000 vagonov koroze iz let 1913, 1914 in prejšnjih let; c) okoli 10.000 vagonov ješprenja, graha in fižola iz leta 1915., tedaj vsega skupaj 140.000 vagonov. To blago pa dobimo šele, ko bo izvoženo žito iz prve kupčije, tedaj v mesecih aprilu do septembra, in sicer večinoma po Donavi.

Turčija v vojski.

Rusko uradno poročilo.

Petrograd, 13. marca. K. v. k. z. Ob reki Kalapotamos in ob obrežju so bili Turki vnovič vrženi.

Perzija. Po operacijah pri Kerimandžu so zaplenile naše čete osem topov.

Ključ Erzeruma izročen carju.

Frankobrod ob Meni. »Frankf. Ztg.« poroča iz Petrograda: Kar je sprejel v Carskem Selu zastopstvo kavkaške armade, ki mu je izročilo ključne zavzete trdnjave Erzerum.

Ruski sunek čez Kavkaz.

Berlin, 16. marca. Kakor poroča ruska agencija, so ruske čete, ki operirajo v Perziji, zasedle v smeri proti Bagdadu mesto Kerind v Perziji (200 km severovzhodno od Bagdada).

Boji s Senuzi.

London. (Kor. ur.) Vojni urad objavlja iz Kaira 14. t. m.: Naše čete, poveljuje jim general Peyton, zasedejo danes Sollum. Tabor Senuzov pri Maeadu ni zaseden. Beduinci, ki so se združili s pristaši Sajd Ahmeda, so demoralizirani, razočarani in stradajo. Ugledni šejk Matnub iz Ostmerze se je udal. Glavarji rodu Ulad-Ali so prosili milosti. Stradajoče beduinske rodbine prihajajo k nam, da dobe živež in streho, ker so jih oplenili ljudje Sajd Ahmeda.

Francija in Turčija.

Genf. »Depeche de Toulouse« izvaja: Dejansko neizogibno je, če sledi razvoju dogodkov končni razpad Turčije, da se ne prepusti Sirija sama sebi, marveč da dobi v kaki velesili, ki more biti le Francija, oporo, varstvo in varuštvo. Sirija mora postati naša v njenem lastnem in v našem interesu, vsaka druga rešitev bi razočarala in bi bila nevarna. »Depeche de Toulouse« pa izvaja dalje: Nemčija kot zmagovalka bi obdržala Turčijo kot svojo kolonijo; sporazum kot zmagovalca bi tudi ne postopal s Turčijo drugače in bi si razdelil kose turške države in bi ne dopustil niti sence oblasti v Carigradu. S Turčijo se more danes skleniti le tak mir, da se prepusti turška država milosti njenih premagovalcev in da se nepreklicno črta s svetovnega zemljevida.

Boji v Vzhodni Afriki.

London, 16. marca. (Kor. ur.) Smuts poroča iz Vzhodne Afrike: 15. marca smo zasedli Moschi na poti v Araschu, ki ga je sovražnik najbrže izpraznil. Sovražnik se hitro umika proti jugu, pri čemur mu železnica Tanga izborna služi. Mnogoštevilne reke so zasledovanje nekoliko zadržale. Množe se znamenja o velikosti sovražnega poraza pri Kitovu. Po grmovju in na pobočjih gričev smo našli mnogo mrličev. Našli smo tudi 1 top in 3 strojne puške, ki jih je sovražnik popustil.

Portugalska.

Novo portugalsko ministrstvo.

Lizbona, 16. marca. (Kor. ur.) V novem ministrstvu so ostali finančni minister, zunanji minister, mornariški in minister jav-

nih del. Nova vlada je sestavljena takole: Predsedstvo in kolonije Almeida, mornariško ministrstvo Coutinho, finance Costa, vojska Matto, zunanje stvari Soares, pravosodje Mosquita de Carvalho, javna dela Silva, naučno ministrstvo Pedro Martins, notranje stvari Perreira Reis. Parlament ustanovi ministrstvo za dela in za podpore.

Španci zapuščajo Portugalsko.

Lugano, 16. marca. »Corriere della Sera« poroča: Skoro vsi španski državljani na Portugalskem se vračajo na Španjo. Iz vseh večjih portugalskih mest se poroča o odhodu Špancev.

Japonska in Angleška.

Berlin, 16. marca. »Lokalanzeiger« poroča iz Amsterdama: Po Reuterju izjavlja uradni brzojav iz Tokia, da ni res, da bi Japonska nameravala izpremeniti zvezno pogodbo z Angleško. V nekem razgovoru je izjavil japonski ministrski predsednik Okuma zastopniku Reuterjevega urada, da bo Japonska trdno držala z Angleško, da se uniči skupni nemški sovražnik.

Amerika in Evropa.

Wilson — prijatelj miru.

New York, 13. marca. Wolff poroča: Predsednik Wilson je deputaciji Skandinavcev rekel, da mu ni nič bolj pri srcu, kakor da Ameriki prihrani vojno. Deputacija mu je odgovorila, da ima njegov trud za mir po celem svetu živahen odmev.

Nemčija ni Ameriki dala mirovnih pogojev. London, 15. marca. (Kor. ur.) »Daily Telegraph« pravi, da ima vzroka dovolj za domnevo, da so neutemeljena poročila ameriških listov, da je Nemčija po polkovniku House Wilsonu predložila mirovne pogoje.

Nemška spomenica in Angleži.

Haag, 14. marca. Washingtonski dopisniki angleškega časopisja so očitno razburjeni vsled utisa, ki ga nemška spomenica napravila na Amerikance. Anglija naj temeljito odgovori.

Brazilijska vzame Nemčiji trgovske ladje?

»Frankfurter Ztg.« poroča o »Journal di Commercio«, da je Nemčija Braziliji dolžna 120 milijonov za kavo. Ker jih najbrže nikdar ne bo mogla plačati, naj se zdrži nemške ladje. Naj se z Nemci začne pogajanja za najetje teh ladij. Če bi se Nemci upirali, naj se sklene najstrožje odredbe.

Senzačna poročila iz Mehike.

Washington, 16. marca. (Kor. urad.) Reuter: Z mehikanske meje prihaja veliko senzačnih poročil, ki si pa nasprotujejo. Ne more se dognati, če odgovarjajo resnici, ker so uvedli cenzuro. Med drugim se trdi, da so umorili mestnega poveljnika v Ojinagi, pristaša Caranze, ko je poizkušal potlačiti upor lastnih čet, ker so nameravale vstopiti v Združene države. Poroča se dalje, da namerava odpotovati ameriški konzul v Torreinu in tamošnji Američani, da je prevzel zastopstvo ameriških koristi angleški podkonzul.

Prekop Panama se 15. aprila otvori za velike ladje.

Washington, 16. marca. (Kor. urad.) Reuter: Tajnik vojnega urada se pritožuje, ker se otvori prekop Panama 15. aprila zopet prometu z velikimi ladjami.

Nemški državni zbor.

Velevažna politična vprašanja.

Nemški državni zbor je zopet začel z razpravo. Državni zakladnik je predložil svoje znane davčne načrte. Sedanje zborovanje je dobilo nek poseben pomen radi zadnjih dogodkov. Zadnji teden se je slišalo o nekih nasprotstvih v nazorih in res je odstopil veliki admiral Tirpitz. Dunajska socialistična »Arbeiterzeitung« piše, da je bil Tirpitz eden tistih, ki je hotel ostrejšo podmorsko vojno proti vsaki angleški in nevtralni ladiji v angleških vodah, pa naj bi bila oborožena ali ne. Zmagal je kancler Bethmann-Hollweg, ki hoče ostrejšo podmorsko vojno samo proti oboroženim trgovskim ladjam. Tako razlagajo zadnjo objavo nemške vlade, da je podmorska vojna proti oboroženim trgovskim ladjam v polnem teku.

Nemški državni zbor je rešil nekaj malih predlog. Konvent senatorov je sklenil glavne seje odložiti do prihodnje srede in izjavlja, da ni izključeno, da se bo v zadnjih dveh dneh prihodnjega tedna govorilo o velevažnih političnih vprašanjih. Proračunski odsek se je posvetoval o znanem pismu državnega kanclerja, ki proračunskemu odseku odreja pravico sklepati v vprašanjih zunanje politike.

Berlin, 16. marca. (Kor. ur.) Državni zbor je začel prvo čitanje proračuna v

zvezi z davčnimi predlogami in naglašal, da so tudi letos postavljene v proračun le postavke zadnjega mirovnega leta, ko se je skrajno štedilo. V decembru dovoljeni vojni kredit bo zadostoval še za nekaj časa. Državni tajnik opozarja, da sklepa proračun s 480 milijoni primanjkljaja, za katerega pokritje se predlagajo novi vojni davki.

Berlin, 16. marca. (K. u.) Pomnožena proračunska komisija državnega zbora je včeraj s 23 proti 5 glasovom sklenila, da zbornica vstraja pri svoji ustavni pravici vladi v vprašanih zunanje politike izražati svoje mnenje. »Lokalanzeiger« pravi, da stvar pride najbrže pred zbornico.

Kardinal Mercier.

Nemška pritožba v Vatikanu.

Curih, 16. marca. Pariški dopisnik »Corriere della Sera« javlja, da se je nemški guverner v Belgiji pl. Bissing pritožil v Rimu radi kardinala Merciera in škofov v zadevi znane spomenice. Bissing upa, da bo Vatikan njegovo pritožbo priznal kot upravičeno, sicer pa misli še na druge odredbe. Oficijelno belgijsko glasilo v Le Havre potrjuje te vesti.

»Neue Rotterdamsche Courant« piše, da kardinal Mercier v svojem postnem pastirskem listu izraža svoje veliko zadovoljstvo o sprejemu pri papežu, ki je za Belgijo vedno kazal gorke interese. Ko je kardinal sv. očetu povedal, da misli vernikom za dne 1. maja priporočati splošno sv. obhajilo »po namenu sv. očeta«, je papež odgovoril: »Po mojem namenu je za Belgijo.«

Uspeh sv. Očeta za bojne ujetnike.

Berlin, 16. marca. Uradna »Nordd. Allg. Ztg.« poroča, da so končana dolga pogajanja, da se bojne in lažje ranjene nemške in francoske voje ujetnike pošlje zdraviti v Švico. Kakor znano, je to misel dal sv. oče, ki se je tudi v tej smeri velikuodušno trudil, da zmanjša trpljenje vojne. Francoska vlada je privolila, da se tudi civilne bolnike pošlje v Švico.

Na morju.

Velikost skrivnostne nemške bojne ladje »Möwe«.

Haag, Mornar Whiteway, ki se je vozil na parniku »Flamming«, katerega je zaplenila skrivnostna nemška ladja »Möwe«, pripoveduje, da obsega »Möwe« do 8000 ton. Čudil se je, ker so skoraj vsi mornarji, do 300 mož, govorili angleško. Med posadko se je nahajalo veliko prejšnjih kapitanov, krmarjev in inženirjev nemških ladij, ki so kupčevali pred vojsko z Angleži. Vozila je nemška ladja s približno 17 vozli. Kadar so srečali kako angleško ladjo, so prebarvali popolnoma ladjo.

O potopljeni »Tubantia«.

Amsterdam, 16. marca. (Kor. ur.) Po tukajšnjih vesteh se še ni z gotovostjo dognalo, da-li je bila »Tubantia« torpedirana ali pa je zadel na mino. V poročilu, ki je došlo mornariškemu ministrstvu, se govori o obeh možnostih. Na drugi strani je pa prejelo ravnateljstvo holandskega Lloydja danes zjutraj od kapitana potopljene ladje brzojavko, ki se glasi: »Zadel nas je torpedo. Ladja se potaplja.« Tri ure kasneje je prišlo brezlično poročilo, da je položaj ladje brezupen in da je kapitan z možni posadke, ki so se še nahajali na krovu, zapustil ladjo. Potniki in velik del posadke je zapustil ladjo takoj, ko se je pripetila nezgoda. Najbrže je ležala »Tubantia« radi teme in vladajoče megle vsidrana pri svetilni ladiji »Noordhinder«, ko je nastala eksplozija. Dva čolna s potniki in posadko sta dospela danes ob 5. uri zjutraj k svetilni ladiji »Noordhinder«. »Tubantia« je bila zadeta zadaj, tako da je bila krmilna naprava takoj v neredu. Parnik se je potopil tekom treh ur. Na krovu je bilo 294 mož posadke, 24 potnikov I., 33 II. in 8 III. razreda. Parnik, ki je odplul včeraj točno ob 6½. uri zvečer iz Ymuidna, je bil s svojimi 13.911 tonami eden največjih parnikov, ki so vozili iz Amsterdama. Po dosedaj došlih vesteh se zdi, da ni nihče izgubil življenja. Vrednost ladje se ceni na štiri milijone goldinarjev.

Dnevne novice.

+ IV. avstrijsko vojno posojilo. Dunaj, 17. marca. (Kor. ur.) Kakor poroča »Fremdenblatt«, utegne v prvi polovici meseca aprila dozoreti za razpis vprašanje IV. avstrijskega vojnega posojila. Modalitete novega vojnega posojila še niso določene. Spričo sijajnih uspehov zaveznikov armad in izvanredno ugodnega gospodarskega finančnega položaja je nedvomno pričakovati še veliko večjega in sijajnejšega uspeha tega IV. novega vojnega posojila.

+ Baron Andrej Winkler umri. V Gradcu je umrl dne 16. marca 1916 nekdanji deželni predsednik na Kranj-

skem baron Andrej Winkler v 91. letu starosti. Rajnik je bil odlikovan z velikim križcem Franc Jožefovega reda in je bil vitez reda železne krone II. razreda kakor tudi častni meščan deželnega glavnega mesta Ljubljane in veliko mest, trgov in kmečkih občin na Kranjskem. Baron Winkler je skoro trinajst let modro in pravično vladal našo deželo. Bil je svojim uradnikom zgled pridnosti in natančnosti v službenem poslovanju, imel je za vsakega prijazno besedo, naklonjen je bil do brodelnim zavodom, katere ustvarja krščanska ljubezen do bližnjega; sploh se mora priznati, da se je trudil storiti, kar je bilo v tedanjih razmerah mogoče. Zlasti v gospodarskih ozirih je ukrenil mnogo dobrega. Andrej Winkler je bil državni poslanec, ko ga je imenoval cesar leta 1880. za kranjskega deželnega predsednika za vitezmom Kalinom, ki je bil povišan za cesarskega namestnika na Moravskem. Rojen je bil rajni baron Winkler na Goriškem v Memcih pri Trnovi. Bil je sin kmečkih staršev. Posvetil se je politični službi. Goriške Slovence je zastopal mnogo vrsto let v goriškem deželnem in v državnem zboru, dokler ni postal kranjski deželni predsednik. Vpokojen je bil baron Winkler 11. oktobra 1892. in mu je podelil cesar ob tej priliki veliki križ Franc Jožefovega reda. Za njegove zasluge ga je povišal cesar že prej v baronski stan. Pred njegovim predsedovanjem na Kranjskem je izhajal pod vodstvom sedanega dvornega svetnika Šukljeja popoldne vladni »Ljubljanski List«. Za uvedbo slovenščine v uradih na Kranjskem ima rajnik velike zasluge. Baron Winkler se je nastanil, ko je bil vpokojen, v Tolminu, kjer je imel svojo vilo. Tolmin se mu je namreč zelo priljubil, ko je služboval tam še kot okrajni glavar. Vsled sedanje vojske z Lahi se je preselil v Gradec. Kranjska dežela mu ohrani blag in časten spomin!

+ Poslanec Pacherja, Urbana in Wolfja je zaslial 14. t. m. ministrski predsednik grof Stürgkh.

Barski nadškof v Sarajevu. Iz Sarajeva se poroča: Črnohorski metropolit in nadškof barski dr. Nikolaj Dobrečić je došel z materjo in sestro v Sarajevo.

Spisi v razumevanje narodov. V založbi Evgena Diedericha v Jeni izide kmalu več majhnih knjžic z gorenjim naslovom, ki v primeroma kratkih sestavkih — prečita se lahko v eni uri — predoče čitatelju najvažnejše pojave ljudske duše tujih narodov, predvsem slovanskih narodov v Avstriji in na Balkanu. Slovence je opisal dr. poslanec prof. dr. Jan. Ev. Krek v Ljubljani, Hrvate pa pisatelj in kustos zagrebškega muzeja Andrej Milčinić. Ukrajince in njihove pesnitve opisuje rusinski pisatelj Aleksij Barwinsky v Lvovu, Karl Nötzel opiše jedro in ugotovi nekako svojstveno formulo »slovanske ljudske duše«. To knjigo dopolnjuje druga Nötzelova »Francoski in nemški duh«, ki dobro pogaja in določa razliko med francosko in nemško duševno nadarjenostjo. Pripravljajo se nadaljni zvezki o Bolgarih, Srbih, Poljaki in Čehih. Vso to izdajo bode zaključil Viljem Haasov spis »Duša Jutrovega«, ki bo opisal Mohamedanca, Indijca in Kitajca z ozirrom na duševne pojave.

Srednjeevropska učiteljska zveza. Skupščina zastopnikov Nemškega učiteljskega društva in Nemško-avstrijske učiteljske zveze v Breslaviji je sklenila soglasno, da čim prej ustvarijo tesnejših stikov med obema zvezama. Takisto je sklenila soglasno, da se povabijo vse narodnosti k izvolitvi odbora vseh srednjeevropskih učiteljskih društev. Ta odbor naj bi imel nalogo, da pospešuje ljudski pouk in ljudsko vzgojo in zoži stike med posameznimi učiteljskimi društvi. Nemško učiteljsko društvo je prevzelo izvršitev tega sklepa.

Na korist vojaški bolnišnici v škofiji Loka priredi dobrodelni koncert v nedeljo, dne 19. marca 1916. v »Društvenem domu« v škofiji Loka gospa Mileva dr. Zakrajškova s prijaznim sodelovanjem gđ. Dane Kobler, koncertne pianistinje gospe * in slavnega kvarteta Kozina. Začetek točno ob pol 5. popoldne.

— Neznani umrli vojak. Sedma številka tabel s fotografijami neznanih umrlih vojakov in v spremstvu se nahajajočih civilnih oseb se je obenem s popisih tih oseb razposlala na vsa c. kr. okrajna glavarstva na Kranjskem in na mestni magistrat v Ljubljani, kjer je vsem prizadetim na vpogled.

— Potovanje preko državne meje. C. kr. namestništveni svetnik v Trstu razglašja: Vkljub opetovanim pozivom jemlje preko državnih mej potujoče občinstvo čestokrat knjige, brošure, časopise, korespondence in spise vseh vrst seboj. Vsled tega nastajajo pri pregledovanju potnih listov in priljage ovire, ki imajo za posledico občutne zamude za dotično osebo. Zato se potujoče občinstvo ponovno svari, da na potovanju preko državnih mej ne jemlje

seboj nobenih takih reči. Dr. Fabrizi m. p.

— Umri je v Gradcu Friderik Jančič, višji železniški sprevodnik v p., star 55 let.

— Huča kazen oderuba z živili. Tovarnar Karol Wrenschur v Marenbergu pri Mariboru je ob izbruhu vojske pričel trgovino z živino. Na sejmih se mu je posrečilo s pretiravanjem cen, da so živinorejci samo njemu prodajali živino. Nakopičil je toliko mesa, da ga mu je 36.000 kg ostalo. Spravil ga je v neko ledenico v Gradec, kjer se je pa večinoma pokvarilo. Radi nakupov čez potrebo in radi špekulacije z mesom je bil te dni pred graškim sodnim senatom obsojen na tri mesece strogega zaporja in na 20.000 K denarne globe.

— Plaz je zasul v Bohinju v Ukancu 40 oseb.

— Dobava ovsca za državne žrebce v zasebni oskrbi. Da se omogoči rednikom državnih žrebcev, kateri sploh niso nič ali pa premalo pridelali ovsca, dajati žrebcom 14 dni pred skalalno dobo in potem tekom štirih mesecev po 5 kg ovsca na dan, je c. kr. poljedelsko ministrstvo sporazumno z vojnim in notranjim ministrstvom sledeče odredilo: Navedene rednike žrebcev ima okrajno glavarstvo opozoriti, da se pri njem oglasijo za nakazilo potrebnega ovsca in sicer po 5 kg za vsakega žrebca na dan skozi štiri mesece, ker toliko časa traja skalalna doba. Temu zaprosilu je treba priložiti: 1. Potrdilo pristojnega županstva o tem, koliko žrebcev ima prosilec na reji, dalje koliko ima ovsca na razpolago, oziroma da ga sploh nič nima. 2. Potrdilo pristojnega državnožrebčarskega postajališča, koliko in katere (imena in številke temeljne knjige) žrebce ima prosilec po pogodbi v oskrbi. Ta zadnja potrdila smejo državnožrebčarska postajališča vsled ministrskega naročila prosilec izdajati na posebno prošnjo, če pa se izvrši kaka sprememba v številu teh žrebcev, morajo to naznaniti politični oblasti. Prošnje za oves morajo okrajna glavarstva, če ni nikakih pomislekov, nemudoma odposlati podružnici vojničnega prometnega zavoda. Ta zavod potem prosilca obvesti, pri katerem komisijonarju da more oves dobiti. V to potrebne vrece preskrbi prosilec. Hkrati se mu naznanijo tudi plačilni pogoji za dobavljeni oves. Kadar politična oblast izve, da se je skrdilo število žrebcev, za katere se je oves dobavil, mora to nemudoma sporočiti vojničnemu prometnemu zavodu. Drjavnožrebčarske postaje so političnim okrajnim oblastvom že naznanile, kateri posestniki imajo v oskrbi državne žrebce.

— Mažarske šole na Hrvaškem. Na Hrvaškem je dosedaj otvorenih 90 zasebnih mažarskih šol, v katerih poučujejo mažarski učitelji, ki so nesposobni hrvaškega jezika. Te šole obiskujejo večinoma — hrvaški otroci.

— Umrla sta v Osijeku kr. sodnik Miloš Janković in priv. uradnik tamošnje tovarne za užigalice »Drava«, Viljem Špigelski.

— V vojnem ujetništvu umri je v Sibiriji 24. januarja knjigovodja cementne tvornice v Zidanem mostu Adolf Prelog.

— Aretacije. »Grazer Tagblatt« poroča: Prijeli so 11. t. m. župnika pri Devici Mariji na Zilji Franca Meško, župnika Jurija Trunk in cerkovnika Mihaela Grafenauer. V Ormožu so prijeli 13. t. m. trgovca in posestnika Lovro Petovarja.

— Četrtega sina je izgubil na bojišču grof Valdemar Roon, generalni poročnik in dedni član pruske gosposke zbornice. Četrtri sin, major pl. Roon, je padel 8. marca.

— Odlikovani grof Zeppelin. Hanzatni križ je podelilo mesto Lübeck grofu Zeppelinu.

— Ker je prodajala žganje ruskim vojnim ujetnikom v Leitendorfu pri Ljubnu na štajarskem kljub ponovni prepovedi, je prisodila politična oblast 8 dni zaporja branjevki Rozi Seničar. Izgubila je tudi obrtni list.

— Obsojeni dobavitelji konj. V Debrecinu je dokončana razprava proti obtoženim vojnim dobaviteljem konj. Obtoženi so bili galski begunci Leon Serless, njegova brata Izak in Ozea Serless, nadalje Henrik in Tobija Reiter in Joahim Knippel. Ti so takoj v začetku vojske ustanovili društvo za dobavo konj vojnemu erarju. Z denarjem so dosegli, da so poverjeniki kupovali konje samo od njih in se od nekaterih drugih, večinoma galskih trgovcev s konji. Ali ti niso bili zadovoljni z že itak lepim dobičkom, ampak so goljufali vojni erar ter so dobavljali slabe ali popolnoma nesposobne konje. Razprava proti obtoženim je trajala štiri tedne. Obsojeni so bili zaradi zločina proti vojnemu vodstvu Leon Serless na osem let težke ječe, Tobija Reiter na štiri, Izak Serless, Ozea Serless in Joahim Knippel vsak na leto dni težke ječe ter na izgon iz Ogrske za vse čase.

— Brzozračni promet med Dunajem in Budimpešto. »Fremdenblatt« poroča: Pogajajo se o ustanovitvi rednega brzozračnega prometa med Dunajem in Budimpešto. Zgraditi nameravajo v ta namen letala, podobna tistim velikim letalom, ki se

zdej v vojski tako dobro izkazujejo. Ti zračni omnibusi bi prevozili 8—10 oseb v približno dveh urah z Dunaja v Budimpešto in nazaj.

— Umrl je v Budimpešti Samuel grof Teleki, član magnatske zbornice in pravi tajni svetnik.

Primorske novice.

Konferenca »sodalitatis Ss. Cordis Jesu« se vrši v tržaškem Marijinem domu v četrtek dne 23. marca ob pol 11. uri dopoldne. Predsednik.

Iz Gorice. Vreme je oblačno in po malem naletava dež. Soča neprenehoma raste tako, da je postala že precej velika. Sedaj v zimskem času bodo imeli Italijani priliko, da se malo skopljejo. Kajti če bo še nekaj časa deževalo, bo kmalu vsa Furlanija pod vodo. — Goriška nemška šola je precej poškodovana. — V ulici Kodelli je neka hiša na pol podrta, tri so pa prav močno poškodovane. — Nekateri posestniki iz Podgore, ki so ostali v Gorici, so dobili dovoljenje, da smejo iti v Podgoro obdelati si zemljo, ali le v določenem času.

Iz Gorice. Soča narašča. Topniški boji so se zopet pričeli in topovi vseh vrst pokajo kar naprej. — Zjutraj ob 4¼ smo čutili dolg in močan potresni sunek. — Da se napravi konec vsakemu vlačuganju, je oblast strogo prepovedala, da ne sme po določeni uri zvečer nihče več na ulico, razven s posebnim oblastvenim dovoljenjem. Tako je prav. — Ljudem po kletih se sedaj radi obilega deževja slabo godi. 12. marca. Dež in grmenje topov traja dalje. V hišo blizu plinarne je udarila granata in sedemnajstletnemu fantu odtrgala obe nogi; umrl je še isti dan. — Skozi mesto smo zopet videli korakati dolge vrste italijanskih ujetnikov. 13. marca. Dež in divjanje topov. V mesto padajo tudi krogle iz pušk in ni varno hoditi na cesto. — Gostilničar Kamenšek na Kornu, ki je bil zopet poklican k vojakom, je bil sedaj v Ljubljani operiran in je že izven nevarnosti. — Znani gostilničar »Maks«, o katerem se je že večkrat govorilo, da je našel smrt v Srbiji, se nahaja sedaj zdrav na goriškem bojišču. — Čez leto dni se je oglašil iz ruskega ujetništva Andrej Cotič iz Dornberga; z njim so še trije drugi Dornberžani. Superarbitrirana sta prišla od vojakov mizar Glešič Marijo iz Gorice in posestnik Valentinčič Valentin.

Goriške ulice so dobile nova imena. Ulica Ugo Foscolo se sedaj imenuje Koroska ulica; Caprin: Dunajska ulica; Percotto: Transalpina; Silvio Pellico: Princa Evgena ulica; Ascoli: Sv. Ivana ulica; Ponte Nuovo: Sabotinova ulica; Dante: Radetzkyjeva; Petrarca: Tegethofova; Ginnastica: Grofa Leonharda ulica; Ippolito Nievo: Dornberška ulica; Giac. Leopardi: Studeneč; Usina: ulica gore Kalvarije; Bertolini: Cobenzl; Rossini: Colloredo; Mattioli: della pesa (tehtnice); Ant. Canova: Sv. Križa ulica; Bounarotti: Franc della Torre; Alfieri: Strassoldo; Adelaide Ristori: ulica hriba sv. Mihaela; Donizetti: Haydnova ulica; Ariosto: Attemsova ulica; Paolo Diacono: Sv. Frančiška ulica; S. Marco: Kraška ulica; Alpi Giulie: Alpska ulica; Giosue Carducci: Gospodska ulica; Trg Ginnastica se sedaj imenuje Trg Maksimiljana I.; Piazza Rotta: Trg Edling; Trg de Amicis: Trg Korenj; Trg Verdi: Giardino (ljudeškega vrta trg). Mesto imen, ki naj bi kazale po želji Lahonov italijanski značaj naše lepe slovenske Gorice, nosijo sedaj ulice deloma stara imena, deloma pa imena, ki spominjajo na domačo starejšo in novejšo zgodovino.

Solkani. Sedaj je vzel sovražnik Solkan na cilj. Že več dni strelja z najmočnejšimi granatami. Dolnji del občine proti Gorici najbolj trpi, nobena hiša ni več cela. V hišo g. šolskega ravnatelja T. Jug padla je po noči granata, a nobenega poškodovale. Zupna cerkev je zelo poškodovana.

Profesor dr. Andrej Pavlova obhaja kakor smo že včeraj omenili, prihodnjo nedeljo 25 letnico mašništva. Novo mašo je imel na Sveti gori, srebrni jubilej pa bo kot begunec obhajal pri begunski Svetogorski Materi božji v ljubljanski frančiškanski cerkvi na dan sv. Jožefa ob pol 10. uri dopoldne.

V ruskem ujetništvu v Sibiriji, Omsk-Vijstavka, se nahaja četovodja Ernest Perot iz Barkovelj, bivši strojni stavec. Oglašil se je po preteku enega leta.

Aprovizacijska komisija v Trstu je v svojih 16 prodajalnah prodala v času od 6. marca do 12. marca t. l. za 119.543 K 58 h živeža.

Iz srbskega ujetništva v Italiji. Po dolgem času se je zopet enkrat oglašil iz Italije Viktor Volk, učitelj meščanske šole v Postojni.

Ljubljanske novice.

Ivan Dax umrl. Danes ponoči je umrl v deželni bolnišnici g. Ivan Dax, vežbalec in orodjar ljubljanskega prostovoljnega gasilnega in reševalnega društva. Ivan Dax, rojen l. 1861 v Požunu na Ogrskem je vstopil dne 1. novembra 1894 v službo ljubljanskega prostovoljnega gasilnega in reševalnega društva ter si je v teku let pridobil s svojo spretnostjo neprecenljivih zaslug za razvoj gasilstva v Ljubljani in na Kranjskem v obč. Dax je bil splošno znana osebnost v Ljubljani in marsikdo ga bo pogrešal zlasti pa gasilski krogi. Bodi mu blag spomin! Pogreb bo jutri ob 3. popoldne iz deželne bolnice.

Ij Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov bude imelo v nedeljo, dne 19. t. m. na praznik sv. Jožefa svoje vsakoletno cerkveno pobožnost v čast svojemu zavetniku sv. Jožefu v Križanski cerkvi. Ob 7. uri je sv. maša in med sv. mašo skupno sv. obhajalo. Sv. maša se bude darovala za člane, ki so v vojski ali v vojni službi. Gg. pevci imjo skušnjo za petje pri sv. maši v petek, 17. t. m. ob 8. uri zvečer v Rokodelskem domu.

Ij Šaren večer v slogu Ronacherjevih prireditev na Dunaju bo v nedeljo dne 19. marca v veliki dvorani hotela »Union«. Priredi ga ljubljanska krajevna skupina Avstrijskega društva v prospah patriotskih društvenih namenov in na korist sklada za nabavo posebne gasilne potapljalne »U«-čolna. Poleg izborne vojaške godbe sodelujejo v bogatem umetniškoozabavnem sporedu prvovrstne moči iz Trsta in iz Ljubljane. Vrsté se v njem resna in vesela predavanja v prozi in v verzih, prednašanja arij iz oper in operet ter pesmi iz domače glasbene literature, presenetljive čarovnije in prevare modernega čarodejca, od renomirane umetnice izvajani klasiški moderni ter antiški plesi (v Ljubljani nekaj docela novega!), groteskno komični prizori, bliskovito slikanje z barvami i. sl. Začetek točno ob pol 8. uri zvečer. Med izvajanjem posameznih sporedovih komadov vstop ni dovoljen, prav tako tisti čas ni dovoljeno servirati. Pristop ima vsakdo. Cene: Sedež ob mizah od 1. do 5. vrste 4 K, sedež ob mizah od 6. do 9. vrste 3 K, ostali sedeži v dvorani in na balkonu po 2 K. — Predprodaja vstopnic v tobakarni hotela »Union« do 19. t. m. opoldne. Konec prireditve o polnoči.

Ij Sladkorne nakaznice se izdajajo za občine Vič, Zgornjo Šiško in Moste (Selo in Vodmat) pri ljubljanskih krušnih komisijah, nakar se ondoto občinstvo opozarja.

Ij Cenejši kruh. Od sobote, dne 18. t. m. pride v promet cenejši kruh, ki bo narajen iz 60% pšenične ter 40% koruzne moke in mu bude cena 52 vin., nakar se kupujoče občinstvo opozarja. 18 vin. cenejši, to se bude posebno revnejšim znatno poznalo.

Ij Dotični, ki je vzel te dni z mize spomine iz goriških bitk, naj prinese sam vse nazaj, sicer se bo kesal.

Velikanski spored v Kino Central
v deželnem gledališču.
Od danes naprej:
Porušena Gorica
žrtv onemoglo italijanske besnosti.

— **Avtentični posební posnetki.** —
Zgodovinski dokumenti iz svetovne vojne! 500 m dolg film. — Več na lepkih.

Danes, v petek in jutri, v soboto poleg tega še:

Plesalka.

Slika iz življenja v treh dejanjih.

Izborna veseloigra;

Prednje in zadnje stopnjice.

Veseloigra v treh dejanjih.

Asta Nielsen v glavni vlogi!

Danes v petek in jutri v soboto predstave ob ½ 5, 7. in 9. uri zvečer, v nedeljo po navadi.

— **V nedeljo nov spored!** —

Prodajalko

izurjeno v papirni stroki, sprejme
Anton Slatnar v Kamniku.

Išče se v dobro hišo k majhnim otrokom vsestransko zanesljiva in vsaj nekoliko izobrazena

pestunja

katera ima veselje pa tudi potrpljenje z otroci in bi jih imela na skrbi tudi po noči. Plača 24 kron mesečno. — Ponude do 25. t. m. **Marija Lužar, posredovalka služb v Kranju.**

Dekleta

vajena poljskih del dobe službe na deželi.

Štev. 61.

NAZNANILO.

Na c. kr. državni obrtni šoli v Ljubljani se prične pouk v pondeljek dne 20. marca

in sicer za sedaj v oddelkih:

1. **Zenska obrtna šola.** Ta obsega strokovne šole za šivanje perila, oblek in za umetno vezenje. Vsaka teh šol traja dve leti in ima poleg tega še eno leto atelje.

Za vstop je treba dovršeno ljudsko šolo in dokaza, da bude učenka v tekočem solarnem letu dosegla starost najmanj 14 let.

Sprejemajo se tudi **hospitantke**, ki se žele popolniti le v nekaterih predmetih.

Odhodno izpričevalo ženske obrtne šole daje pravico do nastopa in samostojnega izvrševanja dotičnega obrta.

2. **Javna risarska šola**, ki je namenjena obrtnikom, pomočnikom in vajencem. Pristop pa imajo tudi dečki, ki so dovršili ljudsko šolo in ki si hočejo pred vstopom v mojstrski pouk pridobiti še nekaj znanja v risanju in v splošno izobrazujočih predmetih.

Pouk v Javni risarski šoli se vrši ob nedeljah dopoldne ob delavnikih pa v večernih urah.

Vpisovanje v navedene oddelke bude v **soboto dne 18. marca** dopoldne in popoldne in v **nedeljo dne 19. marca** dopoldne.

Vsak na novo ustopajoči učenec (učenka) plača dve kroni sprejemne pristojbine.

Pristop k ravnateljski pisarni in v šolske prostore je dovoljen edinole pri hišnih vratih št. 10 v Gorupovi ulici.

Podrobneja pojasnila daje ravnateljstvo ustmeno ali tudi pismeno.

Ravnateljstvo c. kr. državne obrtne šole.

V Ljubljani, dne 11. marca 1916.

643

Posteljno perje in puh

v veliki izbiri in po jako nizkih cenah priporoča turška

A. & E. Skaberné, Ljubljana

Mestni trg šte. 10.

BENCIN

neobdavčen kakor tudi obdavčen, prašno olje, strojno olje in olje za cilindre se dobi pri tvrdki

Julij Elbert, Ljubljana, Kongresni trg 14.